[א]לימא קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הוויין ידים אין שמואל מוקים לה למתני' כר' יהודה דאמר ידים שאין מוכיחות לא הוויין ידים דתנן [ג] [א]גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם רבי יהודה אומר ודין דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואיגרת שבוקין [ה]אמאי דחיק שמואל לאוקומה למתני' כרבי יהודה לוקמה כרבנן אע"ג דאין ידים מוכיחות אמר רבא מתני' קשיתיה אמאי תאני שאני אוכל לך שאני טועם לך ליתני שאני אוכל שאני טועם ש"מ [ב]בעינן ידים מוכיחות איתמר [ג]ידים שאין מוכיחות אביי אמר [ד] הוויין ידים ורבא אמר לא הוויין ידים אמר רבא רבי אידי אסברה לי אמר קרא [1]נזיר להזיר לה' מקיש ידות נזירות לנזירות מה נזירות בהפלאה אף ידות נזירות בהפלאה לימא בפלוגתא דר' יהודה ורבנן קמיפלגי דתנן גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם ר' יהודה אומר [ו]ודין דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין וגט פטורין ואיגרת שבוקין אביי דאמר כרבנן ורבא דאמר כרבי יהודה אמר לך אביי אנא דאמרי אפי' לר' יהודה עד כאן לא קאמר רבי יהודה בעינן ידים מוכיחות אלא גבי גט דבעינן כריתות וליכא אבל בעלמא מי שמעת ליה ורבא אמר אנא דאמרי אפי' לרבנן ע"כ לא קאמרי רבנן דלא בעינן ידים מוכיחות אלא גבי גט

דאין

רש"י

לימא סבר שמואל ידים שאין מוכיחות כו'. (א) דהכא הואיל ולא אמר ממש שאני אוכל לך אמרינן לא מוכחא מילתא דבאכילה קאמר ולא מיתסר באכילה: **רבי יהודה אומר ודין די יהוי ליכי וכו'.** דקסבר אי לא כתב ביה ממש ודין לאו מוכחא מילתא דבהאי גיטא מגרש לה דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים: **לוקמה למתני' כרבנן.** לימא אע"ג דקאמר מודר אני ממך או מרוחק אני ממך לחודיה אסור באכילה ואע"ג דלא אמר שאני אוכל לך דידים שאין מוכיחות הויין ידים כרבנן דאמרי לא צריך למיכתב בגט אלא הרי את מותרת לכל אדם: **מתני' קשיתיה.** דלא מצי לאוקמה כרבנן: **ליתני שאני אוכל או שאני טועם.** למה לי למימר לך אלא להכי קתני לך דקסבר ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ואי קתני שאני אוכל בלבד ולא קאמר לך לא הוה משמע דמודר מחבירו דבעינן ידים מוכיחות וכי אמר נמי מודרני (ב) ולא אמר שאני אוכל לך לא משמע דבאכילה קאמר אלא דלא מישתעינא בהדך: **מקיש ידות נזירות.** כדאמרינן לעיל [ג.] דמלהזיר נפקא ידות נזירות: **מה נזירות בהפלאה.** דבעינן שיפרש לנזירות דכתיב כי יפליא (במדבר ו) אף ידות נמי בעינן שיפרש לדיבורו דאי לא מפרש לא הוי כלום דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים: **דבעינן כריתות.** שכורת בינו לבינה דבעינן שיפסיק לדיבורו:

דלאין

ר"ן

ידים שאין מוכיחות ולא הויין ידים דדילמא מודרני הימך דלא משתעינא בהדך משמע וכו' ואפילו בדבורא נמי לא מתסר דלא ידעינן אי להנאה איכוין אי לדבורא איכוין ולכל חד וחד הוו להו ידים שאין מוכיחות וכיון דטעמיה דשמואל משום דקסבר ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ליכא למפרך עלה מברייתא דכיון דפלוגתא דתנאי הוא אי הויין ידים אי לא איכא למימר דתנא דברייתא סבירא ליה דהויין ידים ושמואל דייק ממתני' דלא הויין ידים דלעיל כי פרכינן מברייתא היינו משום דהוה סבירא לן דאפילו ידים נמי לא הוי. ואיכא מאן דאמר דבמודרני הימך אפילו לשמואל אסור לאשתעויי בהדיה ובמופרשני למעבד משא ומתן בהדיה ובמרוחקני למיקם בד' אמות דיליה והיינו אסור דברייתא ושמואל אאכילה קאי לומר דלא מתסר באכילה עד שיאמר שאני אוכל לך שאני טועם לך: **לימא קסבר שמואל וכו' אין שמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה.** כלומר אין ודאי הכי סבירא ליה לשמואל דמוקי למתני' כר' יהודה: **גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם.** ולא צריך למכתב ודין דבלא ודין משמע דבהאי גיטא מגרש לה ואיהו הוא דקמגרש לה דידים שאין מוכיחות הויין ידים: **רבי יהודה אומר ודין וכו'.** דאי לא כתוב ודין הויין ידים שאין מוכיחות דדילמא בדבורא מגרש לה כדלקמן. ומדאמרינן לימא קסבר שמואל משמע ודאי דסבירא ליה לשמואל גופיה הכי דלאו לפרושי מתני' בלחוד אתא. וכ"ת א"כ היכי מקשינן ואמאי דחיק שמואל ומוקי לה למתני' כר' יהודה [ה]לימא דמשום דהכי ס"ל לאו קושיא היא דאי לאו דדייק שמואל ממתני' דאתיא כר' יהודה לא שביק רבנן ועביד כר' יהודה. וה"נ מוכח בפ"ק דקדושין (דף ה:) דשמואל גופיה הכי ס"ל דאמרינן התם האומר לאשה הרי את מקודשת הרי את מאורסת הרי זו מקודשת וכן בגרושין הרי את מגורשת הרי את מותרת לכל אדם הרי זו מגורשת ומקשינן התם למימרא דסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים כלומר מדקאמר הרי זו מקודשת אע"ג דלא אמר לי והתנן האומר אהא הרי זה נזיר והוינן בה ודילמא אהא בתענית קאמר ואמר שמואל כשהיה נזיר עובר לפניו דמשמע דהא לאו הכי הוו להו ידים שאין מוכיחות ולא הויין ידים ומשני הב"ע דאמר לה לי אלמא שמואל גופיה ס"ל דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים. (ג) ואיכא לאקשויי מדאמרינן בפ' כל הגט (גיטין כו.) גבי מתני' דהכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש וכו' אמר שמואל וצריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם ואילו ודין לא קאמר אלמא לשמואל לא צריך ודין וי"ל דדילמא שמואל סבירא ליה דאפילו למ"ד ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים גבי גיטין לא צריך ודין דבלאו ודין הוי מוכיח משום דלאין אדם מגרש אשת חבירו כדאמרינן לקמן בשמעתין [ו.]. תדע לך דהתם בקדושין עלה דהך דקאמר שמואל האומר לאשה הרי את מקודשת וכו' וכן בגרושין הרי את מגורשת וכו' שני ליה הכא במאי עסקינן דאמר לה לי כלומר דאמר לה הרי את מקודשת לי ואילו גבי גרושין לא שני ליה מידי והוה ליה למימר בגרושין נמי דאמר לה ממני אלא ש"מ דבגרושין משום דאין אדם מגרש אשת חבירו כי לא אמר ממני נמי הוו ידים מוכיחות וכי אמרינן התם וכן בגרושין לאו לענין לי וממני קאמר אלא למאי דאמר התם בסוף מילתיה דהיינו איני איסך אשוינהו וכדאיתא התם. א"נ י"ל דשמואל אפילו בגרושין נמי סבירא ליה דבעי דאמר ממני וכי משני התם דאמר לה לי ה"ה בגרושין דאמר ממני אלא דנקט חדא דהיינו רישא וה"ה לסיפא והאי דלא אמר התם בגיטין וצריך שיניח מקום ודין משום דלא בעי לעיולי נפשיה התם בפלוגתא דר' יהודה ורבנן ונקט אליבא דכ"ע דצריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם וה"ה דלר' יהודה ולשמואל גופיה דסבר לה כותיה צריך שיניח אף מקום ודין: **אמר רבא מתני' קשיתיה וכו' ליתני שאני אוכל ושאני טועם.** פי' ואי הוה תני הכי בלא לך הוה שמעי' דידים שאין מוכיחות הויין ידים דאע"ג דכבר אמר מודרני ממך דהא ס"ל לשמואל דמתני' חדא קתני אפ"ה שאני אוכל בלא לך ידים שאינן מוכיחות ניהו דאיכא למימר ה"ק מודרני ממך דלא משתעינא בהדך אי אכילנא היום או עד יום פלוני ומש"ה תנא במתני' לך לאשמועי' דטעמא דאמר לך הא אמר מודרני ממך שאני אוכל (לך) לא חייל נדרא כלל דהויין להו ידים שאין מוכיחות ולא הויין ידים: **וקי"ל כשמואל** דמודרני ממך לחודיה לא מתסר. הלכך הא דא"ר יוסי בר' חנינא [ע"א] מודרני לך שניהם אסורים מודרני ממך הוא אסור וחבירו מותר דקאמר מודרני לך מאכילה הא סתמא לא משמע דאמר אסור דהוו להו ידים שאין מוכיחות ולא הויין ידים דקיי"ל כרבא דאמר הכי בסמוך וכן דעת הרמב"ן ז"ל בהלכותיו: **איתמר ידים שאין מוכיחות וכו'.** מקיש ידות נזירות לנזירות דידות מלהזיר [במדבר ו] מפקי להו לעיל (דף ג.): **מה נזירות בהפלאה וכו'.** פי' דאמרינן במס' נזיר (דף לב:) דא"ר טרפון דמי שראה חבירו ואמר הריני נזיר אם זה נזיר ולא הכיר בו באותה שעה שהיה נזיר אע"פ שנודע לאחר מכאן שהוא נזיר אין נזירות חלה עליו משום דבעידנא דקנזר בעינן הפלאה וליכא

ומש"ה

תוספות

לימא קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים מדקאמר מודרני ממך שרי. ומשני אין כלומר ודאי סבר דלא הויין ידים ומוקי לה למתניתין כרבי יהודה דתנן גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם רבי יהודה אומר ודין דיהוי ליכי מינאי אגרת וכו' במאי קמיפלגי רבנן סברי ידים שאין מוכיחות הויין ידים ולא בעי ודין וכו' ורבי יהודה סבר לא הויין ידים מדקבעי לומר ודין דאי לא כתב ודין בגט הוי כמגרש בדבורא בעלמא ושטר ראיה בעלמא הוא וכן משמע פ' המגרש דקאמר דקרא למוכיחו' מודין ולקמן בשמעתין משמע דהמוכיח הוי פלוגתא דתנאי מדקאמ' עד כאן לא קאמר התם לא בעי' ידים מוכיחות אלא גבי גט דלאין אדם מגרש אשת חבירו אלמא דפלוגתא דתנאי קדייק: **ואמאי דחיק שמואל לאוקמא מתני' כרבי יהודה לוקמא כרבנן.** תימה הלא יש לו לאוקמה כר' יהודה משום דס"ל כותיה ויש מתרצים דמוטב לאוקמא כרבנן ואע"ג דהוא לא ס"ל ועתה נהן ליפא משמע דשמואל סבר דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים והכי מוכח סוגיא דקידושין (דף ה:) גבי הרי את מאורסת דקאמר לימא קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הויין ידים לא דאמר הרי את מאורסת לי אבל אי לא אמר לי לא והיינו כסוגיא דהכא מיהו תימה גדול מאי פריך מאי דוחקיה לאוקמה מתני' כר' יהודה דשניא דשניין שניא דמיקא הוא מוטב לאוקמה כרבנן והוא לא ס"ל ועוד הקשה הר"ר יוסף מהאי דפרק כל הגט (דף כו.) דקאמר הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן וקאמר שמואל עלה דהכא אף מקום הרי את מותרת לכל אדם פי' משום דהוא עיקר של גט ואי סבירא ליה כר' יהודה א"כ צריך שיניח מקום ודין שהאי ודין הוי עיקר לר' יהודה להכי ל"ג (אין) כ"ל ושמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה והוא סבר לה כרבנן ולאו ניחא דפריך שפיר לוקמא כרבנן כיון דגם הוא סבר כרבנן מיהו קשה מההיא דקידושין דמשמע שמואל אית ליה דלא הויין ידים ור"י מחלק בידים שאין מוכיחות גרועות כי ההיא דקידושין דאם לא אמר לי הויין גרועות טפי מהאי (דאדם עשוי לקדש אשה לחבירו) וכן ההיא דנזיר דפריך עלה דאמר האומר אהא ה"ז נזיר ופריך ודילמא אהא בתענית קאמר ומוקי שמואל שהיה נזיר עובר לפניו ולהכי נ"ל הכא לימא קסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ומשני לא שמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה פירוש לעולם קסבר הויין ידים תשובות כי הכא מודרני ממך ומוקי לה למתני' כר' יהודה והוא לא סבירא ליה והכא ניחא ההיא דרים פ"ק דנזיר משום דהתם הוי ידים גרועות משמע כוליה גופיה חסו תענית דנזיר לא הוי כוליה גופיה ולהכי צריך לאוקומה בנזיר עובר לפניו וכן ההיא דקידושין כדפי' התם ור"ת גרס אין הכתא יש ליישבו ידייק אין ידים גרועות כי התם לא הויין ידים אבל ידים תשובות ס"ל דהויין ידים: **מתני' קשיתיה.** מאי אירית התם שאני אוכל לך בלא לך נמי אלא ש"מ דלא הויין ידים וקשה מברייתא דלעיל דאמר שאני אוכל לך משמע כמו כן דאי לא אמר לך לא מועיל וי"ל דכיון דגלי דמודרני ממך מועיל משמע ממילא לך לאו דווקא ובלא לך נמי מהני: **ליתני שאני אוכל (לך) שאני טועם.** פי' בלא לך ול"ת א"כ לא הוה ידעינן למאן קאמר וי"ל דמיירי כמסרבין בו לאכול והוא ממאן וא"כ לאותו שמסרב בו לאכול קאמר שאני טועם שאני אוכל משלך ואפי' בלא לך שמעינן הכי וא"ת [illegible] דהך ברייתא דלעיל דקתני אסור תרי זימני דמשמע למודרני לחוד אסור ולא שאני אוכל לך וי"ל כיון דלוקמה טעמא דשמואל משום דידים שאין מוכיחות דפליגי תנאי בעלמא בגיטין א"כ [illegible] דהך ברייתא דלעיל כרבנן דרבי יהודה דסברי דידים שאין מוכיחות הויין ידים ושמואל סבר כר' יהודה [illegible]

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פ"א מהל' גירושין הל' ד ופ"ד הלכה י"ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קכו סעי' מא:

כ ב מיי' פ"א מהל' נדרים הלכה כג סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רו סעי' א:

[ג מיי' פ"ד מהל' גירושין הל' יב טוש"ע אה"ע סי' קכו סעי' ט יא יב מג-מה:]

מסורת הש"ס

א) קדושין ה: נזיר ב: ע"ש, ב) גטין פה. ע"ש, ג) [נזיר סב.], ד) [גיטין פה: קדושין ה:].

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַייָ: במדבר ו ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לימא וכו' כדהכא הואיל: (ב) ד"ה ליתני וכו' נמי מודרני ממך ולא אמר: (ג) בר"ן ד"ה רבי יהודה וכו' לא הויין ידים ואין להקשות מדאמרינן בפ' כל הגט וכו' לא צריך ודין די"ל דדילמא כנ"ל:

גליון הש"ס

גמ' אמאי דחיק שמואל. כעין זה פסחים דף עח ע"ב: בר"ן ד"ה ר' יהודה כו' נימא דמשום דהכי סבירא ליה. עיין גיטין יג ע"א תד"ה והא לא מסך:

מוסף רש"י

ידים שאין מוכיחות. בית יד לאחוז הדבר לאע"פ שאין מוכיח לאחוז לשון גמור (קדושין ה: וכעי"ז גיטין פה:). **אין.** ודאי סבירא ליה לשמואל הכי, דשמואל סבירא ליה כר' יהודה (ראמ"ה בשמו). **גופו של גט.** עיקר כתב הגט כך יכתבו בו (גיטין פה.). **ודין דיהוי ליכי מינאי.** וזה הספר אשר יהיה לך מאתי, ספר תירוכין ואגרת שבוקין. שצריך להוכיח בתוכו שעל ידי ספר זה הוא מגרשה (שם פה:). **לוקמה כרבנן.** דהלכתא כוותייהו, דהא יחיד ורבים הלכה כרבים (ראמ"ה בשמו). **אסברה לי.** פירש לי טעמו של דבר (שבת קכה. וכעי"ז סוטה לח: וב"מ עד:).

פירוש הרא"ש

אין שמואל מוקי למתני' כר' יהודה. כלומר אין ודאי שמואל סובר כן ולהכי פי' המשנה להתיר מודרני באכילה ומוקי לה כר' יהודה דבעי ידים מוכיחות: **דתנן.** בפ' המגרש (דף פה.) גופו של גט. עיקרו שאמרה תורה וכתב לה ספר כריתות הרי את מותרת לכל אדם שבזה הוא סורתה ומפרישה ממנו ומתירה לכל אדם: **ר' יהודה אומר** עוד צריך לכתוב ודין דיהוי ליכי מנאי. אבל אי לא כתב מנאי לא מוכח שהוא מגרשה ורבנן סברי בלא מנאי נמי אין אדם מגרש אשת חבירו ובפרק המגרש משמע דר' יהודה בעי נמי ודין להוכחה דלא תימא בדיבורא בעלמא מגרש לה וגט לראיה בעלמא ותרוייהו איתנהו אלא דדייק ממנאי דהוי דומיא דשאני אוכל לך: **ואמאי דוחק'** דשמואל לאוקומי למתני' כרבי יהודה. ולפיכך במודרני לחודיה ליכא איסור: **לוקמה כרבנן.** דלא בעו ידים מוכיחות וליתא דבמודרני לחודי' נמי אסיר כדמשמע פשטא דמתני' וכדתניא בברייתא דלעיל: **מתני' קשיתיה.** דליתני שאני אוכל גרידא וממילא ידענא דלאותו שמודר אליו ומפרהב בו שיאכל עמו קאמר אלא מדתני לך ש"מ דקסברה מתניתין ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים וברייתא דלעיל קסברה ידים שאין מוכיחות הויין ידים כן פירש רבי אליעזר ממיץ בשם ר"ת: **נזיר להזיר מקיש ידות נזירות לנזירות.** כלומר כיון דמיתורא רבינן ידות מסתמא לדין נזירות איתרבו מה נזירות בהפלאה כלומר כשאומר הריני נזיר הרי יש כאן הוכחה גמורה שהוא נזיר אף ידות נמי לא הוו יד אי לאו דאיכא הוכחה גמורה: **אלא גבי גט.** דבעי כריתות וליכא דכיון שניתנה ככר אשתו אינה כרותה ומופרשת הימנו אם לא בהוכחה גמורה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones